

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2019

aruandeaasta lõpp: 31.12.2019

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid

registrikood: 90014017

tänava/talu nimi, Pargi tn 4

maja ja korteri number:

alevik: Ülenurme alevik

vald: Kambja vald

maakond: Tartu maakond

postisihnumber: 61714

telefon: +372 7383810, +372 53458055

e-posti aadress: merli.sild@maaelumuuseumid.ee

veebilehe aadress: www.epm.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	12
Bilanss	12
Tulemiaruanne	13
Rahavoogude aruanne	14
Netovara muutuste aruanne	15
Raamatupidamise aastaaruande lisad	16
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	16
Lisa 2 Raha	18
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	19
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	20
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	20
Lisa 6 Bioloogilised varad	21
Lisa 7 Immateriaalsed põhivarad	21
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	22
Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad	22
Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	22
Lisa 11 Annetused ja toetused	24
Lisa 12 Tulu ettevõtlusest	25
Lisa 13 Muud tulud	25
Lisa 14 Mitmesugused tegevuskulud	26
Lisa 15 Tööjõukulud	26
Lisa 16 Seotud osapooled	27
Lisa 17 Sündmused pärast aruandekuupäeva	27
Aruande allkirjad	28
Vandeauditori aruanne	29

TEGEVUSARUANNE

Lühitutvustus

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid on tegutsenud alates 28.08.2017. aastast koostöös kolme kultuuripärandit säilitava ja tutvustava kultuuriasutusega: C.R. Jakobsoni Talumuuseumi, Eesti Põllumajandusmuuseumi ja Tori Hobusekasvandusega. Sihtasutuse asukoha aadress: Pargi 4, Ülenurme alevik, 61714 Tartu maakond.

Joonis 1: SA Eesti Maaelumuuseumid asukoht

Ülevaade sihtasutuse tegevusest

Majandusaastal kinnitas nõukogu sihtasutuse arengukava aastateks 2019-2022. Sihtasutus lähtub oma tegevustes kinnitatud arengukava strateegilistest eesmärkidest ning Maaeluministeeriumi kui sihtasutuse asutaja ootustest ja arengusuundumustest, millised võeti arvesse sihtasutuse arengukava väljatöötamisel.

Sihtasutus on elav muuseum, kus inimesed saavad kogeda maaelu tema eheduses. Tutvustatakse eesti ohustatud tõugu hobuseid, eesti maakarja veiseid ja teisi loomatõugusid. Pakutakse muuseumide põllul kasvanud ning sh piirkonnas kasvatavast erinevast toorainest valmistatud ehtsat talutoitu.

Maakultuuripärandi hoidjatena ja vahendajatena ei vaata muuseum mitte ainult minevikku, vaid ka tulevikku. Koostöös erinevate partneritega tutvustatakse näitustel, sündmustel ja muuseumiprogrammides osalejatele põllumajanduse ja maaelu arenguid sh teadussaavutusi ka veterinaarmeditsiinis, et tekitada huvi maaelu vastu laiemalt.

Hoolime oma külastajatest, -koostööpartneritest ja -töötajatest, et koostöös areneda ning kavandatud eesmärkide elluviimisel parendada pakutavate teenuste kvaliteeti, kuid samas hoides seda heal tasemel, et saavutada külastajate rahulolu. Meile on oluline avatus, kaasatus ja koostöö.

Sihtasutuse töökorraldusega seotud olulised tegevused

Sihtasutuse töökorralduse parendamise eesmärgil koostati ja uuendati sihtasutuse üleselt töökorraldust puudutavaid dokumente, lähtudes kolme üksuse eripäradest. Koostati sihtasutuse palgajuhend; töökorralduse reeglid; tööohutuse- ja töökeskkonna dokumentide koostamine ja uuendamine vastavalt Eesti Vabariigis kehtiva töötervishoiu-

ja tööohutuse alase seadusandluse nõuetega. Koostati sihtasutuse üksustes töökeskkonna riskianalüüsid ning erinevaid tööloike ja tööriistu käsitlevad ohutusjuhendid.

Kinnitati sihtasutuse üleselt muuseumikogude täiendamise komisjoni koosseis ning muuseumikogu korraldamise põhimõtted. Uuendati sihtasutuse üleselt kogude täiendamise eesmärgil kogumispõhimõtted ning koostamisel on üksuste ülene museaalide restaureerimiskava. Koostati Eesti Põllumajandusmuuseumi kogude korraldamise ohutuse juhend ning kogude ohuolukordades tegutsemise juhend. Riigi Kinnisvara koostas Eesti Põllumajandusmuuseumi hoonete tulekahju korral tegutsemise plaanid. Alustati Eesti Põllumajandusmuuseumi käsikirjade- ja dokumendikogudes inventuuriga.

Loodi sihtasutuse uus koduleht, mis vajab veel täiendamist. Sihtasutuse tegevusi tutvustava infokirja *Teataja* ilmumine.

Koostati alates 2020. aastast kehtima hakkav sihtasutuse uus, osakondade põhine struktuur: administratsioon; teadus ja kogud; muuseumiharidus ja näitused; majandus. Eesmärgiga viia rohkem vastutust ja ressursse osakondade tasandile, tagades protsesside toimimine horisontaalselt.

2019. aastal esitati Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumide vastu hagi kahjunõudega, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruande bilansis, vaid on kajastatud „Tingimuslikud kohustused“ lisas 9.

Olulised sündmused majandusaastal

2019. aasta oli Eesti Vabariigi 100. juubeliürituste aasta. Koostati Asutava Kogu asutamise ja Maaseaduse 100. aastapäeva tähistamiseks näitus maaseadusest ning maa- ja omandireformidest kuni 1924. aastani, käsitledes ühtlasi 19. sajandil Eestimaa ja Liivimaa talurahvaseadusi, mille alusel reguleeriti mõisnike ja talurahva maakasutust. Teemanäituse koostamine jätkub 2020. a. Näitust eksponeeriti EV100 ja Asutava Kogu 100. aastapäeva ürituste raames Riigikogus, Uhtna Põhikoolis Ida-Virumaal, Viljandi teatris Ugala ning Maaeluministeriumis.

Osaleti 100 aasta möödumisest Eesti Vabariigi esimese rahvaesinduse – Asutava Kogu – kokkukutsumisest tähistava „Jüriöö märgutulede“ üleriigiliste sündmuste ettevalmistamisel.

Eesti Põllumajandusmuuseumis korraldati „Ajarännak 1869. aasta I üldlaulupidu“, tähistades 200. aasta möödumise Liivimaa talurahva pärisorjusest vabastamisest ja 150. aastat I üldlaulupeost piirkonna mees- sega- ja naiskooride ning puhkpilliorkestri kontserdiga ning ülevaatega ajaloolistest tähtsündmustest

Majandusaastal jätkus Tori Hobusekasvanduses Tori Põhikooli IV-VI klasside õpilaste haridusprogramm „Saa tuttavaks Tori hobusega“ koostöös Tori Põhikooli ja Tori vallaga. Lisaks toimusid aktiivselt Tori Hobusekasvanduses ratsutamise treeningud lastele kui ka täiskasvanutele. Korraldati jätkuvalt koostöös Eesti Hobusekasvatavate Seltsiga üleriigilisi hobuste jõudluskatseid ja noorhobuste ülevaatusi jt sündmusi. Külastajad on leidnud taas tee hobusekasvandusse. Tori Hobusekasvanduses sündis 9 varssa, nendest 7 tori tõugu varssa.

Septembrist alustati Eesti Põllumajandusmuuseumis Ülenurme Gümnaasiumi 9. klasside õpilastele tehnoloogiaõpetuse ainekavaga seotud õppetööd, mida viisid läbi muuseumi töötajad. Kokkuvõtteid tehes olid rahul õpilaed kui ka nende vanemad. Taoline koostöövorm haridusasutuste ja muuseumi vahel on igati toetatav ning seda on tõestanud ka juba kolmandat aastat toimuv koostöö Tori Põhikooliga. Sihtasutuse töötajad on valmis taolisi koostööprojekte jätkama, et siduda teoreetilised teadmised praktiliste tegevustega.

Suur huvi oli jätkuvalt Maaeluministeriumi poolt rahastatava „Eesti Toit“ programmide vastu, eesmärgiga tutvustada Eesti toidukultuuri ning viia eesti toidu idee noorte tarbijateni. Programmides tutvustati kohaliku tooraine toidulauale jõudmise ajaloolist ja tänapäevast ahelat, alates põllumajanduslikust tootmisest, lõpetades toodete tarbimisega. Programme toetasid näitused, kasutuskogude eksponaadid ning tegevustoad praktiliste tegevustega. C. R. Jakobsoni talumuuseumis pakuti programmi „Eesti toidu aastaring talus“ 62 korral 1332 õpilasele ning Eesti Põllumajandusmuuseumis 108 korral 3436 õpilasele ja 331 saatjale. Programmide teemadeks olid; „Viljaterast leivani“, „Avastades kartulit“, „Milleks muna?“, Maagiline mesi“, „Lina meie igapäevaelus“. Programmid pakkusid siirast huvi ja elamust õpilastele kui õpetajatele.

Peamised tegevusvaldkonnad

SA Eesti Maaelumuuseumid arvestavad tegevusvaldkondade kujundamisel sihtasutuse arengukavas toodud eesmärgid ja mõõdikuid. Peamiseks eesmärgiks on muuseumikogu säilitamine, täiendamine ning kogude inventeerimine, korrastamine ja restaureerimine; töhustada kogude teaduslikku kirjeldamist ning digiteerimist, tagades kogudele ligipääsetavuse infosüsteemi MuIS vahendusel ning pakutavates programmides ja avatud näitustel. Vaatamata pidevale kogude tingimuste parendamisele, asuvad meie museaalid kahjuks veel nõuetele mittevastavates hoonetes. Seetõttu on vajalik liikuda edasi kaasaegsete, nõuetekohaste säilitusruumide ehitamiseks, mis pakuksid külastajale võimalust tutvuda seni hoidlates oleva kultuuripärandiga ning luua sobivad tingimused museaalide säilitamiseks ning samal ajal ka eksponeerimiseks külastajatele ja eelkõige noortele. See on sihtasutuse arengukavas üks peamisi eesmärgid, et tagada kogudele ligipääsetavus ning pärandi tutvustamine laiemale avalikkusele - teaduslikel, hariduslikel ning elamuslikel eesmärkidel.

Oluliseks peeti majandusaastal töötajate osalemist erialastel koolitustel ning koolituste läbiviimist (programmijuhtidele) sihtasutuse üleselt. Töötati välja haridusprogrammide kontseptsioon koos mõju analüüsiga ning haridusprogrammide koostamise juhend. Viidi läbi programmides osalejate tagasisideküsitlusi. Tulemused vastavalt küsimustele: pakutavates programmides oli piisavalt aktiivseid tegevusi? - on täiesti nõus 71% vastanutest ja pigem nõus 22,6%. Väitega õpilased said juurde huvitavaid teadmisi olid täiesti nõus 75,8% vastanutest ja pigem nõus 22,6%. Väitega Programm vastas meie ootustele oli täiesti nõus 74,2% vastanutest ja pigem nõus 22,6%.

Sihtasutus osales tegevuse tutvustamise eesmärgil Maamessil, traditsioonilistel messidel Lätis ja Eestis ning erinevates koostööprojektides. Õpitoaga ja vanatehnikaga osaleti põllumajanduse aastanäitusel *EPA 2019*. Korraldati traditsioonilisi suurüritusi:

maamasinapäev, erinevaid loomatõugusid tutvustavad VISS ja Tõuloom & Tartu Sügisnäitus, jaaniõhtu, lõikuspüha, jõulud talus jt. Muuseumipõllul kasvatatakse rukist Sangaste ning korraldatakse rukkilõikustalguid ja talupäeva, kus lõigatakse rukist sirbiga ja hobu rukkilõikusmasinaga.

Foto: Eesti Põllumajandusmuuseumis
Rukkilõikus sirbiga 2019.

Foto: C. R. Jakobsoni talumuuseumis rukkilõikus 2019.

Populaarsed on korraldatud teaduspäevad, konverentsid, toidukultuuri tutvustavad kokakoolid ning näitused, osalemised aktiivselt teadmisi ja elamusi pakkuvates tegevustes muuseumipõllul rukkilõikusel, rukki külvamisel või kartuli panemisel ja – ülesvõtmisel. Need tegevused lähendavad lapsi ja noori maaelule.

2019 andmed:

Maaelumuuseumide külastatavus	39 565
Sh haridusprogrammides osalejad	14 682
Sh Tasuta ja tasulise piletiga külastajate koguarv	24 883
Läbiviidud haridusprogrammide arv	546
Koostatud näituste arv	3
Lisaks ajutised näitused	7
Nõuetekohaselt hoiustatud museaalide osakaal	51%
Digiteeritud kogude osakaal	78,1%
Teaduslikult kirjeldatud museaalide osakaal	61,2%

Olulisemad investeeringud aruandeaastal ning lähitulevikus planeeritavad

Tori Hobusekasvanduses

2019. aastal teostati olulised investeeringud Tori Hobusekasvanduses (ORF) vahenditest kokku summas 284 483,70 eurot, millest mahukama investeeringu moodustas soetatud

põllumajandustehnika summas 161 650 eurot, tallihoone nr 6 renoveerimise lõpetamiseks 51 846,70 eurot, tallihoone nr 4 projekteerimistööd 29 784 eurot, maneeži otsaseinte ja külgseinte osaline ehitamine summas 25 003 eurot; liitumine Tori valla vee- ja kanalisatsioonisüsteemiga 13 200 eurot, muinsuskaitseeringimuste ja detailplaneeringu algatamine ning vajalike projekteerimistöödeks summas 2 700 eurot ning Tori HK kompleksi hoonete ATS ja nõrkvoolu projekteerimine 2 300 eurot. Investeeringute jääk ORF vahenditest 2020. aastaks on 483 730 eurot.

2018. aastal esitati projektitaotlus Tori Hobusekasvanduse kompleksi kuuluvate hoonete ja tehnosüsteemide rekonstrueerimiseks-ehitamiseks PRIA-le **Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas - MAK**). Sihtasutuse projektitaotlus rahastati 2019. aastal ning kaeti sellest 2018. aastal ehituslike projekteerimistöödeks tehtud kulutused summas 155 100 eurot. 2019. aastal esitati Tori Hobusekasvanduse kompleksi rekonstrueerimiseks hankedokumendid Riigihangete registris avaldamiseks. Kahjuks osutus hankepakkumine 750 000 eurot kallimaks. Sihtasutusel ei õnnestunud täiendavaid investeeringuid leida ning hange tühistati. Vähendati renoveeritavate hoonete mahtu ning alustati PRIA-le nimetatud Projekti vähendatud mahus muudatustaotluse koostamist, millest jäid välja kompleksi kuuluvad Sepikojahoone ja Ponitall vahendite vähesuse tõttu.

Muudatustaotlusega vähendatud mahus hankesse minekuks saime PRIA-lt nõusoleku 2020. aasta veebruaris. Tori Hobusekasvanduse kompleksi hoonete ja tehnosüsteemide renoveerimiseks hanke dokumendid on avaldatud Riigihangete registris ning pakkumisi ootame aprilli lõpuks. Projektis ettenähtud kogu kompleksi investeeringute teostamine on vajalik ellu viia 2021. a veebruariks, mis eeldab hanke õnnestumisel aktiivset tööde korraldamist ja tööde sujumist ning vastutust. Projektiga on kavandatud ka Tori Hobusekasvanduse ja Tori valla muuseumi rajamine ning püsinäituse koostamine. Nimetatud tegevuste elluviimine loob eeldused Tori Hobusekasvanduses kavandatud teenuste pakkumiseks ning külastatavuse suurenemist sh omatulude kasvu.

PRIA-le esitati meetmest **Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamise - ja hoiu investeeringutoetuse** saamiseks Tori Hobusekasvanduse maadel eesvoolude ja truupide rekonstrueerimiseks projektitaotlus, mis ka rahastati summas 226 890 eurot. Töödega alustatakse 2020. aastal.

Tori Hobusekasvanduse investeeringute jätkuvaks teostamiseks alustati Treeningraja maa-ala detailplaneeringut, kuhu on kavandatud planeeringu koostamine uue treeningraja ning treeningute ja võistluste läbiviimiseks nõuetele vastavate liivaväljakute rajamiseks; uute sisemaneeride ehitamiseks; parklate jm rajatiste rajamiseks. Detailplaneeringu eskiis on valminud esialgseks tutvustamiseks ning ettepanekute tegemiseks. Rakendispordi, krossiradade ning matkaradade rajamiseks on teostamisel projekteerimistööd, et laiendada hobusekasvanduse poolt külastajatele, hobubokside rentnikele ning hobuorganisatsioonidele jt huvilistele pakutavaid teenuseid.

2019. aasta detsembris jõuti lõpule tallihoone nr 4 hankega (läbirääkimistega hange) valmisolekuks Lepingu sõlmimiseks summas 274 953,80 eurot (rahastamine ORF vahenditest). Renoveerimistöödega alustati 2020. aasta veebruaris ning lõpetatakse 31.08.2020.

C. R. Jakobsoni talumuuseumis teostatud investeeringud 2019. aastal ja ettevalmistavad tegevused 2020. aastal investeeringute teostamiseks

2018. aastal alustati kahel korral C. R. Jakobsoni talumuuseumi elamu-peahoone välisfassaadi ja torni renoveerimistööde hankega, mis ebaõnnestusid eeldatava maksumuse ületamise tõttu. Täiendavaid vahendeid ei leitud ning hankega ei mindud edasi. Elamu-peahoone välisfassaadi ja torni renoveerimine oli seotud Leader projektitaotlusega, mille lõpptähtaeg oli september 2019. Nimetatud tööde teostamine oli eeltingimuseks talumuuseumi elamu – peahoone sisetööde teostamiseks ning uue püsinäituse avamiseks. Seetõttu oli vajalik sihtasutusel 2019. aastal nimetatud hange läbi viia ning alustada renoveerimistöödega. Omaosalus oli taotletud Maaeluministeeriumilt summas 164 000 eurot. Hange kallines ka seekord eeldatavast pakkumisest. Hanke maksumus oli 188 475,00 eurot. Leader projektitoetus eraldati lõppsummas 86 577,20 € (otsus olemas). Elamu-peahoone renoveerimisel teostati töid summas 180 453,26 eurot. Vaegtööd summas 4 214 eurot jäid 2020. aasta kevadeks.

2019. aastal elamu – peahoone välisfassaadi renoveerimise käigus selgus vajadus hoone ümbrusest ja keldrist liigniiskuse eemaldamiseks teostada sadevete hoonest eemale juhtimise- ja drenaažisüsteemi tööd ning vundamendi hüdroisolatsiooniga katmine (keldriruumid kavandatud kasutusele võtta EAS-i projektiga tegevustubadena). Telliti sadevete – ja drenaažitööde projekt, territooriumi geodeetiline mõõdistus ning vertikaalplaneerimise ja istutuste teostamiseks vajalik projektdokumentatsioon. Projektid valmivad 2020. aasta aprillis ning tööd teostatakse I poolaastal.

2018. aastal taotleti C. R. Jakobsoni talumuuseumi elamu-sauna renoveerimistöödeks Leader projektist vahendeid. Toetuseks eraldati summas 16 586,82 eurot omaosaluse kohustusega 11 057 eurot. Elamu-saun on oluline talumuuseumi muinsuskaitsealune objekt kus C. R. Jakobson elas ja suri. Hoone konstruktsioonide avamisel selgus, et hoone seisukord oli väga halb. Teostati mükoloogilised uuringud ning avastati seen, mis tekitab pruunmädanikku ja on kõige kiirema leviku ning kahjustusulatusega majaseen. Samuti olid küttekolded kasutuskõlbmatud. Hanke summa oli eeldatavast summast kallim. Pakkumuse odavaim pakkumine oli summas 46 412 eurot, millest omaosalus kujunes 30 815 eurot. 2018. aastal oli talumuuseumil omavahendite järgiks 31 182 eurot, mis andis kindlust renoveerimistööde alustamisega. Elamu-sauna lisatööde teostamiseks esitati rahaliste vahendite taotlus Muinsuskaitseametisse summas 14 792 eurot, mis ka rahuldati. 2019. aastal teostati elamu-sauna renoveerimistöid summas 17 585,49 eurot ning Muinsuskaitseametilt taotletud lisatööd summas 3 005,27 eurot. PRIA-le on esitatud toetuse saamiseks maksetaotlus. Elamu- sauna renoveerimistööd lõpetatakse 2020. aasta maikuu ning hoone avatakse taas külastajatele kui oluline Carl Robert Jakobsoni elutöö mälestusmärk. Elamu-saunas eksponeeritud museaalid restaureeritakse Eesti Põllumajandusmuuseumi üksuse restauraatorite poolt.

2019. aastal esitati C. R. Jakobsoni talumuuseumi veskihoone avariitööde teostamiseks Muinsuskaitseametisse taotlus vahendite eraldamiseks summas 32 182 eurot. Nimetatud summa ka eraldati ning omaosaluse vajadus on 1 000 eurot. Töödega alustatakse 2020. aasta aprillis.

C. R. Jakobsoni talumuuseumi elamu-peahoone sisetööde teostamiseks ja uue püsinäituse koostamiseks esitati taotlus 2017. aastal „**C. R. Jakobsoni Talumuuseumi uue püsiekspositsiooni loomine muuseumi elamu-peahoones**” (edaspidi projekt) siseministri 13.02.2015. a määruse nr 4 „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise investeeringute toetuse andmise tingimused ja kord“ (edaspidi meetme määrus) alusel toetuse saamiseks. Vahendeid eraldati **EU51798** projektile **594 651,33 eurot** ning omaosaluseks eraldas Maaeluministerium 139 000 eurot. Projekti elluviimiseks oli vajalikud eelpool kirjeldatud elamu-peahoone eelnevad renoveerimistööd, kuid eeltööde hilinemise tõttu on Projekti valmimise tähtaeg on 01.12.2020, mis eeldab aktiivset tegutsemist ehitustööde läbiviimisel ja uue püsinäituse lõplikul koostamisel ja paigaldamisel õnnestumist ja suurt vastutust.

2019. aasta detsembris viidi läbi hange C. R. Jakobsoni talumuuseumi elamu-peahoone sisetööde põhiprojekti koostamiseks, mida teostas Arcus Projekt OÜ. Projekti koostamiseks oli vajalik eelnevalt teostada elamu-peahoone tuleohutusaudit. Põhiprojekt sisetööde teostamiseks kooskõlastati Muinsuskaitseametis ning teostati projektile vajalik ehitusekspertiis. Ehitustööde alustamiseks on hankedokumendid avaldatud Riigihangete registris ning pakkumised avatakse 14. mail 2020.

2019. aastal teostati elamu-peahoone küttekollete olukorra hindamiseks audit, millele toetudes viidi läbi hange küttekollete renoveerimiseks ning nimetatud töödega alustati 2020. aastal.

Püsinäituse koostamiseks teostati 2019. aastal museaalide restaureerimiseks hanked ning nimetatud tööd on teostamisel 2020. aastal. Püsinäituse koostamiseks viidi läbi hange püsinäituse uue kontseptsiooni koostamiseks, mis on lõppenud ning alustati püsinäituse teostamiseks vajaliku hankedokumentatsiooni koostamist.

Eesti Põllumajandusmuuseumis teostatud investeeringud 2019. aastal ning kavandatud tegevused 2020.

Eesti Põllumajandusmuuseumi haldab Riigi Kinnisvara. 2019. aastal teostati ekspositsioonihoones nr 8 (endine Laut) I korruse renoveerimistööd ning alustati projekteerimistöödega töökoja-garaaži ning silotornide renoveerimiseks. Silotornide sisustamiseks edastati uute näituste-tegevustubade kontseptsioon. Ehitusload on olemas ning 2020. aastal renoveeritakse garaaž-töökoda, kus luuakse nõuetekohased töötingimused metallirestaauratoritele.

2019. aastal alustati kavandatud uusehituse restaureerimiskeskuse (2009. aastast olemasoleva projekti uuendamine) projekteerimistöödega ning 2006. aastal kavandatud uue avatud fondihoidla (valminud eskiisprojekt 2006) projekteerimistöödega. Eesmärgiks on ehitada uus kaasaegne ja nõuetele vastav avatud fondihoidla, et tagada seni nõuetele mittevastavates hoidlates (angaar, endine sigala ja -noorkarjalaut) asuvatele museaalidele ning väliterritooriumil asuvale põllumajandustehnikale nõuetekohaste säilitus- ja eksponeerimistingimuste loomine. Projekteerimistööd lõpetatakse 2020. aasta maikuuks. Sihtasutuse töötajad usuvad, et uus avatud fondihoidla ja ühtlasi ekspositsioonisaal avatakse 2024. aastal, kui Tartus toimuvad Euroopa Kultuuripealinna TARTU2024 suursündmused.

Olulisemad uurimis- ja arendustegevuse projektid

Majandusaastal olulisemaks teaduslikuks uurimis- ja näituseprojektiks oli Eesti Põllumajandusmuuseumis koostöös Eesti Maaülikooli teadlastega **näituse „Loomade tervis ja biotehnoloogiad“** koostamine ning teaduspäeva korraldamine, tähistades sellega 100. aasta möödumist kõrgema eestikeelse veterinaarhariduse andmise algusest Eestis.

Näitus „Loomade tervis ja biotehnoloogiad“ annab ülevaate biotehnoloogiliste meetodite kasutamisest Eestis alates 1939. aastast, mil sündis esimene kunstlikult viljastatud vasikas. Näituse keskseks eksponaadiks on interaktiivne sein, kus saab tervikliku ülevaate biotehnoloogiliste meetodite arenguloost, olemusest ja kasutusvaldkondadest nii veterinaar- kui ka inimmeditsiinis. Külastajal on võimalus tutvuda ka muuseumi kogus leiduvate veterinaaria õpetamiseks kasutatud ajalooliste õppevahendite, preparaate ja vahenditega. Lisaks saab ülevaate olulisematest Eestis levinud loomataudidest.

Teaduspäeval käsitlesid loomaarstiteadlased ja tõuaretajad globaliseerumise mõju loomataudide levikule ja intensiivse loomakasvatusega kaasnevate valikute probleeme ning kunstliku seemendamise ja embrüosiirdamise kasutamist põllumajanduses.

Näituse loomist toetas Leader Projekt.

Oluliseks koostöö- ja arendusprojektiks oli Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumide osalemine Tartu Linnamuuseumi kutsel Tartu2024 Euroopa Kultuuripealinna valimise konkursil kandideerivas osalusnäituse projektis „Peedist pesumasin: leidlik taaskasutus kui ellujäämiskunst“ koostöös Eesti Maanteemuuseumiga. Projekt jätkub ning osalusnäituseks vajalik uurimustöö läbiviimine ja näituse koostamine on kavandatud aastatel 2020 - 2023 ning näituse avatakse **Euroopa Kultuuripealinna Tartu2024** suursündmuste raames. Projekti kaasab sihtasutus koostööpartnerid Sloveeniast, Poolast, Venemaalt, Lätist, Suurbritanniast jm.

Peamised finantssuhtarvud ja nende arvutamise meetoodika

Tulemi marginaal = tulem / müügitulu

Netovara puhastootlus = tulem / netovara

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja = käibevara / lühiajalised kohustised

Võlakordaja = kohustised / koguvara

Netovara määr = netovara / koguvara

Finantssuhtarvude lähteandmed	2019	2018
Käibevara	1 354 628	1 338 799
Kohustised	175 141	213 482

Lühiajalised kohustised	175 141	213 482
Netovara	3 417 986	2 852 333
Varad	3 593 127	3 065 815
Müügitulu	235 503	187 262
Tulem	565 653	1 797 155

Finantssuhtarvud	2019	2018
Tulemi marginaal	2,40	9,60
Netovara puhastootlus	0,17	0,63
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	7,73	6,27
Võlakordaja	0,05	0,07
Netovara määr	0,95	0,93

Töötajate keskmine arv majandusaastal oli 54.

Juhatuse liige 01.01.2019-31.12.2019 – 1, juhatuse liikme tasu 33 863 eurot.

Juhatuse liige alates 01.08.2019-31.12.2019 – 1, juhatuse liikme tasu 15 660 eurot.

Nõukogu liikmeid 3, nõukogu liikmete tasu 8 400 eurot.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	1 104 618	807 084	2
Nõuded ja ettemaksud	250 010	531 715	3, 10
Kokku käibevarad	1 354 628	1 338 799	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	2 197 377	1 727 016	5
Bioloogilised varad	34 500	0	6
Immateriaalsed põhivarad	6 622	0	7
Kokku põhivarad	2 238 499	1 727 016	
Kokku varad	3 593 127	3 065 815	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	175 141	213 482	8, 10
Kokku lühiajalised kohustised	175 141	213 482	
Kokku kohustised	175 141	213 482	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	1 055 178	1 055 178	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	1 797 155	0	
Aruandeaasta tulem	565 653	1 797 155	
Kokku netovara	3 417 986	2 852 333	
Kokku kohustised ja netovara	3 593 127	3 065 815	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	2 264 798	3 181 171	10, 11
Tulu ettevõtlusest	235 503	187 262	12
Muud tulud	37 026	6 723	13
Kokku tulud	2 537 327	3 375 156	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-928 267	-656 687	14
Tööjõukulud	-945 313	-856 513	15
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-99 136	-64 801	5, 7
Kokku kulud	-1 972 716	-1 578 001	
Põhitegevuse tulem	564 611	1 797 155	
Muud finantstulud ja -kulud	1 042	0	
Aruandeaasta tulem	565 653	1 797 155	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	564 611	1 797 155	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	99 136	64 801	5, 7
Muud korrigeerimised	-138 355	-1 533 368	
Kokku korrigeerimised	-39 219	-1 468 567	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	187 667	-376 615	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	16 082	103 940	
Kokku rahavood põhitegevusest	729 141	55 913	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-683 904	-659 322	
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	251 255	1 378 268	10
Laekunud intressid	1 042	0	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-431 607	718 946	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud sihtkapital	0	32 225	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	0	32 225	
Kokku rahavood	297 534	807 084	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	807 084	0	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	297 534	807 084	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1 104 618	807 084	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/ Osakapital nimiväärtuses/ ReserVKapital	Akumuleeritud tulem	
31.12.2017	1 022 953	0	1 022 953
Korrigeeritud saldo 31.12.2017	1 022 953	0	1 022 953
Aruandeaasta tulem	0	1 797 155	1 797 155
Asutajate ja liikmete sissemaksud	32 225	0	32 225
31.12.2018	1 055 178	1 797 155	2 852 333
Aruandeaasta tulem	0	565 653	565 653
31.12.2019	1 055 178	2 362 808	3 417 986

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Eesti Maaelumuuseumid 2019.aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis sätestatud nõuded. Tulemiaruarande koostamisel on lähtutud Raamatupidamisetöimkonna juhendis RTJ 14 esitatud nõuetest. Kasutatud on tulemiaruarande skeemi nr 1.

Rahavoogude aruandes kajastatakse sihtasutuse aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile. Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud kaudset meetodit.

Majandustehingud kirjendatakse soetusmaksumuse printsiibi kohaselt nende tekkimise momendil tegelikus väärtuses.

Raamatupidamise aruanded koostatakse tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt.

Käesolev majandusaasta aruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes Riigikassas olevat raha jääki. Rahalised vahendid on kajastatud eurodes.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutat peale euro (s.o ettevõtte arvestusvaluuta). Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõuete laekumise tõenäolisust hinnatakse võimaluse korral iga ostja kohta eraldi. Kui nõuete individuaalne hindamine ei ole nõuete arvust tulenevalt võimalik, siis hinnatakse individuaalselt ainult olulisi nõudeid. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas.

Ebatõenäoliselt laekuvaid ostjate arveid hinnatakse maksetähtaja ületamise järgi.

Varud

Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest soetamisega seotud otsestest kuludest.

Varude arvestust peetakse bilansiväliselt. Varud kajastatakse aruandeperioodi kuluna ja müügi momendil tulu tuluna, sest müügi eesmärgil soetatud kaupade näol on tegu lühikese perioodi, enamasti aasta jooksul realiseeritava kaubaga.

Bioloogilised varad

Bioloogiliste varadena on kajastatud sündinud varsad soetusmaksumuses kogumina.

Soetusmaksumus on saadud hindamismeetodi alusel. Moodustati hindamiskomisjon, kes

hindas varsad ükshaaval. Koostati akt, milles on ära toodud iga looma kohta eraldi andmed sünni-, nime, registrikoodi ning soetusmaksumuse kohta.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse SA enda majandustegevuses kasutatavaid varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost. Varad, mille kasulik tööiga on üle aasta ning millede soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kantakse kasutusele võtmise hetkel kuludesse.

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaraga.

Kulumi norm määratakse igale põhivaraobjektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Maad ja kultuuriväärtusega asju (sh kunstiväärtusi), mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Kulumit arvestatakse igakuiselt. Üldjuhul lähtutakse alljärgnevatest vahemikest.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 5000**Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)**

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Hooned	50
Rajatised (teed, trassid, piirdeaiad)	20
Masinad ja seadmed (v.a. transpordivahendid)	5 kuni 15
Transpordivahendid	10
Inventar (sh mööbel, bürooseadmed, muu inventar)	5 kuni 10
IKT seadmed (sh serverid, videokaamerad)	5 kuni 10
Immateriaalne põhivara	5 kuni 10

Järelejäänud kasulikke eluiga hinnatakse renoveerimiste arvelevõtmisel ja inventuuride käigus. Kui ilmneb, et vara järelejäänud eluiga on oluliselt esialgu hinnatust, muudetakse järelejäänud kasulikke eluiga.

Rendid

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule ettevõttes kajastatavale varale. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes ettevõttes sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimis põhimõtetest. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Annetused ja toetused

Toetused ja annetused jagunevad tegevustoetusteks ja sihtotstarbelisteks toetusteks ehk sihtfinantseerimiseks. Sihtfinantseerimine võib olla antud tegevuskuludeks või põhivara soetuseks. Sihtfinantseerimisena kajastatakse projektipõhiselt saadud toetusi, mida iseloomustab kindel eesmärk. Toetuse andja või vahendaja nõuab projekti kohta detailset aruandlust kulutuste kohta. Raha ülejääk tuleb projekti lõppedes tagastada.

Toetust loetakse põhivara sihtfinantseerimiseks, kui selle kasutamise põhitingimuseks on kindlaksmääratud põhivara ost, ehitamine või muul viisil soetamine.

Juhul, kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle kasutamisega seotud tingimused on veel täitmata või kulutusi pole tehtud, kajastatakse saadud vahendeid sihtfinantseerimise ettemaksena ehk kasutamata sihtfinantseeringuna.

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimist võib kajastada laekumisel koheselt tuluna kui lepingujärgne summa ei vasta põhivara kapitaliseerimise tingimustele.

Eelarve aasta lõpuks järelejäänud vahendid võidakse jätta järgmise perioodi kulutuste katteks.

Tulud

Tulu kaupade müügist osutamisest kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi.

Õiglase väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara või arveldada kohustist teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus.

TulemiaruanDES tulud ja kulusid ei saldeerita.

Kulud

Kulud on aruandeperioodi väljaminekud (majandusliku kasu vähenemised), millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurenemine.

Tegevuskuludena kajastatakse sihtasutuse tegevusega seotud kulusid. Kuludesse kantakse kõik aruandeperioodil tehtud kulud, samuti ka perioodilised kulud. Kulud kajastatakse tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Sihtasutuse tegevuskulud on jaotatud tööjõukuludeks, majanduskuludeks, põhivaralt arvestatud kulumiks ning muudeks kuludeks.

Seotud osapooled

Seotud osapool on isik või ettevõtte, kes on seotud majandusaasta aruannet koostava ettevõttega (aruandev ettevõtte) sel määral, et nendevahelised tehingud ei pruugi toimuda turutingimustel. Seotud osapool on selle isiku lähedane pereliige (st pereliige, kelle puhul võib

eeldada olulise mõju olemasolu, nt abikaasa, elukaaslane või laps). Seotud osapoolena käsitletakse ka tegev- ja kõrgemat juhtkonda, tegev- ja kõrgema juhtkonna pereliikmeid ning nendega seotud äriühinguid.

Käesoleva aruande mõistes on loetud seotud isikuteks SA Eesti Maaelumuuseumid nõukogu liikmeid, juhatuse liikmed, Maaeluministerium.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Arvelduskonto	1 104 618	807 084
Kokku raha	1 104 618	807 084

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2019	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	9 982	9 982	
Ostjatelt laekumata arved	9 982	9 982	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	162 535	162 535	4
Muud nõuded	4 485	4 485	
Viitlaekumised	4 485	4 485	
Ettemaksed	312	312	
Tulevaste perioodide kulud	312	312	
Nõuded sihtfinantseerimine	71 684	71 684	10
Nõuded SKA	1 012	1 012	
Kokku nõuded ja ettemaksed	250 010	250 010	
	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	3 703	3 703	
Ostjatelt laekumata arved	4 098	4 098	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-395	-395	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	232 776	232 776	
Muud nõuded	5 815	5 815	
Viitlaekumised	5 815	5 815	
Ettemaksed	71	71	
Tulevaste perioodide kulud	71	71	
Nõuded sihtfinantseerimine	288 688	288 688	10
Nõuded SKA	662	662	
Kokku nõuded ja ettemaksed	531 715	531 715	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2019		31.12.2018	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks				166
Käibemaks	162 535	0	232 776	0
Üksikisiku tulumaks	0	17 497	0	12 189
Sotsiaalmaks	0	33 604	0	27 049
Kohustuslik kogumispension	0	1 225	0	984
Töötuskindlustusmaksed	0	1 882	0	1 684
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	0	0	0	39
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	162 535	54 208	232 776	42 111

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad (eurodes)

						Kokku
	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
31.12.2017						
Soetusmaksumus	105 742	913 143	4 068			1 022 953
Akumuleeritud kulum	0	0	0			0
Jääkmaksumus	105 742	913 143	4 068			1 022 953
Ostud ja parendused		0	0	10 518	758 346	768 864
Amortisatsioonikulu		-60 958	-1 506	-2 337	0	-64 801
Ümberliigitamised		509 706	12 993	0	-522 699	0
31.12.2018						
Soetusmaksumus	105 742	1 422 849	17 061	10 518	235 647	1 791 817
Akumuleeritud kulum	0	-60 958	-1 506	-2 337		-64 801
Jääkmaksumus	105 742	1 361 891	15 555	8 181	235 647	1 727 016
Ostud ja parendused		5 965	208 045	38 226	316 193	568 429
Amortisatsioonikulu		-58 120	-35 805	-4 143	0	-98 068
Ümberliigitamised		45 541	0	0	-45 541	0
31.12.2019						
Soetusmaksumus	105 742	1 474 355	225 106	48 744	506 299	2 360 246
Akumuleeritud kulum	0	-119 078	-37 311	-6 480	0	-162 869
Jääkmaksumus	105 742	1 355 277	187 795	42 264	506 299	2 197 377

Lisa 6 Bioloogilised varad

(eurodes)

Õiglase väärtuse meetod

Põhivarad		Kokku
	Loomsed varad	
Soetused	34 500	34 500
31.12.2019	34 500	34 500

Võetud arvele 20 varssa hindamisakti alusel.

Lisa 7 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

		Kokku
	Arvutitarkvara	
Ostud ja parendused	7 690	7 690
Amortisatsioonikulu	-1 068	-1 068
31.12.2019		
Soetusmaksumus	7 690	7 690
Akumuleeritud kulum	-1 068	-1 068
Jääkmaksumus	6 622	6 622

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2019	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	34 281	34 281	
Võlad töövõtjatele	32 979	32 979	
Maksuvõlad	54 208	54 208	
Saadud ettemaksed	10	10	
Tulevaste perioodide tulud	10	10	
Toetuseks saadud ettemaksed	53 363	53 363	10
Sihtfinantseerimise tagasimaksekohustised	300	300	10
Kokku võlad ja ettemaksed	175 141	175 141	
	31.12.2018	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	139 386	139 386	
Võlad töövõtjatele	31 985	31 985	
Maksuvõlad	42 111	42 111	
Kokku võlad ja ettemaksed	213 482	213 482	

Sh võlad tarnijatele põhivara eest 1 756

Lisa 9 Tingimuslikud kohustised ja varad

(eurodes)

	31.12.2019
Tingimuslikud kohustised	
Kohtuasjadega seotud kohustus	30 780
Kokku tingimuslikud kohustised	30 780

Valicecar OÜ hagi SA Eesti Maaelumuuseumid vastu

Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad soetusmaksumuses

	31.12.2017	Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2018		Lisa nr
	Nõuded				Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks							
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet		13 268	0	168 368	155 100		
Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks		13 268	0	168 368	155 100		
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet		36 052	0	44 641	8 588		
Maaeluministerium		2 830 997	0	2 955 997	125 000		
Eesti Kultuurkapital		11 140	0	11 140	0		
Eesti Töötukassa		582	0	582	0		
Muudelt organisatsioonidelt		466	23	443	0		
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks		2 879 237	23	3 012 803	133 588		
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused		2 892 505	23	3 181 171	288 688		

	31.12.2018	Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan­des	31.12.2019		Lisa nr
	Nõuded				Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks							
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet	155 100	194 887		100 850	61 062	0	3
Kultuuriministeerium	0	56 368		3 005	0	53 363	8
Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	155 100	251 255		103 855	61 062	53 363	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Põllumajanduse Registre Informatsiooni Amet	8 588	41 390		43 424	10 622	0	3
Maaeluministeerium	125 000	2 231 947		2 106 947	0	0	
Eesti Kultuurkapital	0	7 820		7 520	0	300	8
Eesti Töötukassa	0	2 552		2 552	0	0	
Muudelt organisatsioonidelt	0	500		500	0	0	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	133 588	2 284 209		2 160 943	10 622	300	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	288 688	2 535 464		2 264 798	71 684	53 663	

Lisa 11 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2019	2018
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	2 160 943	3 012 803
Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks	103 855	168 368
Kokku annetused ja toetused	2 264 798	3 181 171

Lisa 12 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2019	2018
Toitlustamine	52 811	53 747
Ürituste korraldamine	56 656	41 516
Haridusprogrammid	27 256	26 485
Ruumide rent	43 894	27 904
Kaubandus	25 229	14 625
Ratsutamistunnid	15 212	11 642
Piletitulu	12 194	9 585
Loomakasvatus	2 251	1 758
Kokku tulu ettevõtlusest	235 503	187 262

Lisa 13 Muud tulud

(eurodes)

	2019	2018
Kasum bioloogiliste varade õiglase väärtuse muutusest	34 500	0
Kindlustushüvitised	1 551	6 723
Muud (ebatavalised) tulud	975	0
Kokku muud tulud	37 026	6 723

Lisa 14 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2019	2018
Üür ja rent	443 663	195 822
Energia	78 243	66 554
Elektrienergia	44 109	38 366
Soojusenergia	20 436	15 563
Kütus	13 698	12 625
Veevarustusteenused	1 476	679
Mitmesugused bürookulud	34 931	50 924
Lähetuskulud	6 159	9 520
Koolituskulud	3 362	2 513
Riiklikud ja kohalikud maksud	558	5 212
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest	0	395
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	64 008	56 635
Maismaasõidukite kulud	26 537	28 000
Inventari majandamiskulud	44 389	23 780
Töömasinade, seadmete tarvikud	4 594	2 679
Toiduained	23 000	23 184
Tervishoiuteenused	1 392	463
Teavikute ja kunstiesemete kulud	10 258	17 199
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	103 473	102 263
Loomadega seotud kulutused (söödad, ravimid, ravimisteenused jne)	73 249	56 044
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	8 923	14 758
Muud	52	63
Kokku mitmesugused tegevuskulud	928 267	656 687

Lisa 15 Tööjõukulud

(eurodes)

	2019	2018
Palgakulu	707 012	639 963
Sotsiaalmaksud	237 458	215 130
Erisoodustus	843	1 420
Kokku tööjõukulud	945 313	856 513
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	54	52

Töötajate keskmine arv jaguneb:

Juhatuse liikmed 1,42

Juhid 0,16

Tippspetsialistid 19,17

Keskastme spetsialistid 16,3

Nooremspetsialistid ja assistendid 10,12

Töölised 4,07

Lisa 16 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2019	2018
Arvestatud tasu	57 923	40 668

Nõukogu liikmeid 3, liikmetele maksti tasu kokku 8 400 eurot
Juhatuse liikmeid 2, kellele maksti aruandeaastal 49 523 eurot

Lisa 17 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Seoses eriolukorraga on muuseumid suletud alates 13.03.2020, sellega seoses väheneb omatulu. Töötajad on kodutööl ning koostavad uusi programme ja kavandavad uusi tegevusi. Hetkel ei ole võimalik hinnata sellega kaasnevat tulude vähenemist 2020 aastal.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 21.04.2020

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid (registrikood: 90014017) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MERLI SILD	Juhatuse liige	21.04.2020
MERIKE LANG	Juhatuse liige	21.04.2020

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2019 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2019 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditiitori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme teatud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusel. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Enn Leppik

Vandeauditiitori number 57

/digitaalselt allkirjastatud/

Margit Leppik

Vandeauditiitori number 412

AUDIITORBÜROO ELSS OÜ

Nexia International liige

Auditoortevõtja tegevusloa number 59

Vanemuise tn 21a, Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond, 51014

22.04.2020

Audiitorite digitaalallkirjad

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid (registrikood: 90014017) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ENN LEPPIK	Vandeaudiitor	22.04.2020
MARGIT LEPPIK	Vandeaudiitor	22.04.2020

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muuseumide tegevus	91021	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 7383810
Telefon	+372 53458055
E-posti aadress	merli.sild@maaelumuuseumid.ee
Veebilehe aadress	www.epm.ee